

Skrót założeń strategii rozwoju usług kulturalnych w dzielnicy Ursynów

sporządzony w ramach projektu „Od diagnozy do strategii – model planowania rozwoju usług publicznych” dofinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna”

Grudzień 2013

1. Czym jest strategia rozwoju?

Strategia rozwoju to:

- ➔ dokument określający długofalowy plan, kierunek działań służących do osiągnięcia założonych celów przez co możliwa będzie zmiana z sytuacji obecnej na pożądaną,
- ➔ zbiór decyzji (merytorycznych, organizacyjnych i finansowych) podjętych przez władze dzielnicy w celu stymulowania rozwoju w wybranym obszarze,
- ➔ sposób na wyróżnienie własnych działań i określenie specyfiki dzielnicy na tle otoczenia.

Punktem wyjścia do prac nad strategią jest przeprowadzenie **diagnozy** tematu, dla którego ma być stworzona strategia. Na tej podstawie można wskazać elementy **pozytywne**, które **należy rozwijać** przy pomocy strategii jak i te **negatywne**, którym warto **przeciwdziałać**.

W niniejszym dokumencie przedstawiono główne wyniki prac nad zbadaniem stanu obecnego dzielnicy Ursynów w zakresie kultury.

2. Dlaczego kultura?

Na Ursynowie od kilku lat dynamicznie zwiększa się wielkość i jakość oferty kulturalnej skierowanych do wszystkich grup mieszkańców dzielnicy. Niestety zaległości w zakresie organizacji działalności kulturalnej poczynione w początkowych latach powstawania dzielnicy Ursynów zaowocowały stereotypem miejskiej sypialni, który nadal jest popularny, szczególnie wśród osób, które nie znają specyfiki dzielnicy.

Oferta kulturalna dzielnicy musi być na wysokim poziomie, gdyż oczekują tego mieszkańcy Ursynowa. Wymagania i presja mieszkańców jest bardzo duża. Nie jest to zadanie proste, gdyż Ursynów w przeciwieństwie do większości dzielnic **nie posiada** własnego **dzielnicowego domu kultury**. Powodem tej sytuacji jest w dużej mierze niski priorytet powstania właśnie takiej instytucji władz miasta. W związku z tym oferta realizowana jest głównie w spółdzielczych domach kultury oraz poprzez stowarzyszenia. Niestety **stan techniczny** tych obiektów jest niezadowolający oraz w części nie są one wyposażone w nowoczesny sprzęt, dostęp do nich jest także utrudniony dla osób niepełnosprawnych. Jednocześnie mieszkańcy-członkowie spółdzielni są niechętni do udziału w kosztach remontów tego typu budynków, mieszkańcy w części oczekują oferty coraz bardziej atrakcyjnej, ale za darmo.

Jednymi obiektami należącymi do dzielnicy pełniącymi funkcje kulturalne są **przedszkola**, **szkoły** oraz **biblioteka** wraz ze swoimi filiami. W dzielnicy brakuje również plenerowej infrastruktury kulturalnej jak np. amfiteatru.

Wszystkie te trudności powodują, że mieszkańcy choć mogą rozwijać swoje pasje i zainteresowania, najczęściej podczas zajęć dostępnych bezpłatnie, to odbywają się one zazwyczaj w warunkach odległych od przyjętych obecnie standardów. Bariery architektoniczne i złe warunki lokalowe mogą powodować zmniejszanie się frekwencji na zajęciach i wydarzeniach organizowanych przez dzielnicę.

Jednocześnie Ursynów ma duży potencjał do rozwoju oferty kulturalnej, w tym przede wszystkim **potencjał ludzki** – pracowników urzędu, instytucji kultury i mieszkańców. Ursynów jest rozwijającą się dzielnicą Warszawy, napływ nowych młodych ludzi chcących zamieszkać w tej dzielnicy powoduje, że Urząd musi na bieżąco **reagować na nowe potrzeby** mieszkańców, w tym na potrzeby związane z kulturą.

3. Plusy i minusy w zakresie kultury w dzielnicy

Plusy

- ✓ **Działanie spółdzielczych domów kultury z wykwalifikowaną kadrą pracowników.** Dzięki temu możliwa jest realizacja oferty urzędu. Obiekty te rozmieszczone są w różnych częściach dzielnicy, przez co mieszkańcy mają łatwy do nich dostęp.
- ✓ **Zasoby ludzkie** – pracownicy urzędu o wysokich kompetencjach. Szczególne znaczenie ma aktywna działalność Wydziału Kultury, który pełni rolę instytucji kultury. Ważna jest także otwartość dzielnicy na współpracę i partnerskie działania z innymi podmiotami kultury.
- ✓ **Szeroka oferta biblioteki.** Biblioteka posiada bogate zbiory książek, filmów, e-booków, a także dale możliwość skorzystania z Internetu.
- ✓ **Bezpłatność świadczenia usług kulturalnych, w tym edukacji kulturalnej.** Nie wszyscy mieszkańcy dzielnicy mogą pozwolić sobie na korzystanie z płatnej oferty kulturalnej dzielnicy, dlatego ważne jest, że część tego typu wydarzeń organizowanych jest bezpłatnie.
- ✓ **Istnienie prasy lokalnej.** Jest to przejaw inicjatyw podejmowanych w dzielnicy. Dodatkowo prasa lokalna jest dobrym narzędziem przekazywania informacji nt. oferty kulturalnej.
- ✓ **Dogodne połączenia komunikacyjne** (przede wszystkim metro). Daje to możliwość mieszkańcom łatwego dostępu do obiektów kulturalnych. Umożliwia to również udział w wydarzeniach kulturalnych organizowanych przez dzielnicę mieszkańcom innych części Warszawy.
- ✓ **Duży potencjał mieszkańców,** którzy mają wysokie wymagania odnośnie do kierowanej do nich oferty. Powoduje to konieczność ciągłego zwiększania atrakcyjności oferty. Część mieszkańców Ursynowa wywodzi się z kręgów kultury, stanowią oni duży potencjał przy tworzeniu oferty kulturalnej oraz przy promowaniu jej wśród mieszkańców.
- ✓ **Istniejące lokale do potencjalnego wykorzystania na cele kulturalne** np. Fort VIII – fragment Twierdzy Warszawa.
- ✓ **Istniejąca baza szkół wyższych.** Jedną z najważniejszych z nich jest Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego. Uczelnia ta stanowi duży potencjał jeżeli chodzi o możliwość nawiązania współpracy i organizowania wspólnych wydarzeń kulturalnych.

Minusy

- ✓ **Niewystarczająca infrastruktura na cele kulturalne.** Mieszkańcy mogą rozwijać swoje pasje i zainteresowania, ale w warunkach zdecydowanie gorszych niż w dzielnicach, w których działają komunalne domy kultury. Prowadzić to może do korzystania z usług w tym zakresie w innych dzielnicach.
- ✓ **Brak sprzyjających okoliczności do stworzenia dzielnicowego domu kultury.** Pomimo podejmowanych starań do tej pory nie udało się utworzyć instytucji kultury zarządzanej przez dzielnicę.
- ✓ **Niedostosowanie infrastrukturalne i organizacyjne Wydziału Kultury związanymi z realizacją oferty kulturalnej.** W związku z tym, że Ursynów nie posiada domu kultury, tę rolę musi pełnić Wydział Kultury. Wydział nie posiada odpowiednich pomieszczeń znajdujących się na parterze np. do rozdawania mieszkańcom zaproszeń na organizowane przez urząd koncerty. Dodatkowo wiele wydarzeń organizowanych jest w weekendy, w związku z tym pracownicy Wydziału muszą później odbierać wolne dni w tygodniu pracy, tak aby nie naruszyć przepisów kodeksu pracy.
- ✓ **Niewystarczające środki finansowe i brak stabilności finansowania kultury.** Duże zagrożenie dla rozwoju kultury mają różnego rodzaju zmiany w finansowaniu np. zmiany w wysokości środków przekazywanych do budżetu dzielnicy z budżetu miasta. Problem stanowi również to, że dzielnica nie ma możliwości np. zapisania konkretnej kwoty na spółdzielczy dom kultury, bo jest to podmiot prywatny.
- ✓ **Możliwość wycofania się podmiotów prywatnych realizujących ofertę kulturalną.** W związku z tym, że dzielnica w dużej mierze opiera się na działalności podmiotów prywatnych, pozarządowych bądź spółdzielczych, istnieje zagrożenie, że w momencie wycofania się tych podmiotów jakość świadczonej oferty ulegnie pogorszeniu.
- ✓ **Bezpłatne usługi umacniają postawę roszczeniową mieszkańców.** Oferta dzielnicy jest w większości bezpłatna. Brak takich opłat powoduje, że wzmacnia się postawa roszczeniowa mieszkańców - żądają oni coraz więcej, natomiast nie chcą się finansowo wspierać instytucji kultury.
- ✓ **Wysokie ceny wynajmu obiektów na cele kulturalne np. na bibliotekę na Kabatach.**
- ✓ **Zmieniające się prawo (np. zamówień publicznych).** Przepisy prawne tej ustawy w dużej mierze utrudniają współpracę z prywatnymi instytucjami kultury, gdyż stwarzają konieczność organizowania przetargów, co może zniechęcać podmioty, z którymi do tej pory współpracował Urząd.

4. Co warto zrobić, aby zmienić sytuację?

Działania przewidziane do realizacji w strategii powinny być starannie zaplanowane i powinny zakładać **najlepsze rozwiązania**. Tworząc strategię należy np. rozważyć, czy utworzenie dzielnicowego domu kultury przyczyni się do poprawy oferty kulturalnej dzielnicy. Zapisy

dotyczące **utworzenia takiego obiektu** sprzyjałyby zmianie decyzji wśród władz samorządowych (dzielnicowych i miejskich) i zmianie **pozycji kultury** wśród priorytetów władz.

Mieszkańcy Ursynowa stanowią grupę, których w największym stopniu będą dotyczyły efekty wdrożenia strategii. Mieszkańcy mają coraz wyższe oczekiwania co do oferty kulturalnej, ale z drugiej strony nie chcą mieć udziału w kosztach jej realizacji. Dodatkowo część mieszkańców Ursynowa to osoby, które nie są zameldowane w dzielnicy i które nie płacą podatków, jednak korzystają z oferty. Strategia powinna przeciwdziałać takim zachowaniom. Należy podejmować działania mające na **celu edukowanie, informowanie**, które zmienią **ich nastawienie** i spowodują wzrost poczucia tożsamości mieszkańców z dzielnicą oraz uświadomią, że ich działania, ich własna inicjatywa ma znaczenie dla rozwoju dzielnicy.

Strategia powinna wskazywać sposoby zaradzania **trudnościom** takim jak brak dzielnicowego domu kultury, który zapewniałby stabilność realizowania oferty kulturalnej, pogarszający się stan istniejącego zasobu domów kulturalnych oraz brak gwarancji współpracy z podmiotami prywatnymi.

Trzeba także w jeszcze większym stopniu wykorzystać **potencjał** mieszkańców jak i pracowników urzędu oraz istniejącej już instytucji kultury. Ważne jest wzmocnienie współpracy między tymi podmiotami, aby realizować wspólne cele.